

Mgr Artur Lis

IV Ogólnopolski kurs dla postulatorów i ich współpracowników w sprawach kanonizacyjnych

(Kraków, 9-10 listopad 2010)

Sprawy dawne – causa historicae – pod tym hasłem przewodnim w dniach 9-10 listopada 2010 roku odbyła się czwarta edycja Kursu dla Postulatorów w Karmelitańskim Instytucie Duchowości w Krakowie (ul. Rakowicka 18a). Sesja naukowa została zorganizowana pod patronatem Ks. Kardynała Stanisława Dziwisza, Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego przez Referat ds. Kanonizacyjnych Krakowskiej Kurii Metropolitalnej. Inauguracji Kursu dokonał ks. dr Andrzej Ścąbra, kierownik Referatu Spraw Kanonizacyjnych Krakowskiej Kurii Metropolitalnej.

W pierwszym dniu Kursu Ks. prof. dr hab. Henryk Misztal (KUL JP II), wygłosił 3 referaty obejmujące problematykę spraw dawnych w historii, obowiązującym prawie i współczesnej jurysprudencji. W pierwszym wykładzie *Kształtowanie się pojęcia spraw dawnych* wprowadził słuchaczy w genezę i historię kształtowania się tych spraw na tle ogólnej praktyki kanonizacji w Kościele Zachodnim. Ukazanie początków pojawiania się spraw

dawnych i kształtowanie się sposobu ich prowadzenia okazało się konieczne w celu lepszego zrozumienia ich pojęcia, natury i stosowanego postępowania w tych sprawach w czasach dzisiejszych. Bez znajomości trudnej problematyki istoty kodyfikacji prawa kanonizacyjnego i reform procedury nie sposób obrać właściwej drogi prowadzenia dzisiaj sprawy dawnej, których w Polsce zostało jeszcze wiele a ciągle odkrywamy nowe, które tą procedurą winny być prowadzone. W drugim wykładzie *Sprawy dawne w obowiązującym prawie kanonizacyjnym* Ksiądz Profesor omówił pojęcie i przedmiot spraw dawnych ukazując istotę podlegającą dowodzeniu w dążeniu do beatyfikacji czy kanonizacji zarówno w sprawach kultu jak i braku kultu publicznego. Najbardziej rozwiniętym i niezbędnym dla wiedzy współczesnych postulatorów spraw dawnych było ukazanie ich procedury w obowiązującym prawie w wykładzie zatytułowanym *Postępowanie (procedura) w sprawach dawnych na terenie diecezji*.

Przed wszystkim Ksiądz Profesor omówił podstawowy środek dowodowy w sprawach dawnych, jakim jest dokument. Chodziło o ukazanie zasad współczesnej krytyki historycznej w interpretacji zebranego materiału dokumentalnego i wykorzystanie w prowadzeniu tych spraw. Cenne było ukazanie działania Komisji Historycznej, czasu jej powołania, sposobu dokonywanej kwerendy, opracowania dokumentacji i sporządzenia relacji, by wreszcie złożyć zeznania w charakterze świadków urzędowych (*ex officio*) przez poszczególnych jej członków. Wykłady Księdza Profesora były prowadzone z użyciem rzutnika multimedialnego, co pomagało w lepszym odbiorze informacji.

Wykład zatytułowany *Prowadzenie spraw dawnych na przykładzie polskich świętych* wygłosiła dr Lidia Fiejdasz, adiunkt Katedry Prawa Kanonizacyjnego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. W wystąpieniu podkreśliła, że obecnie mamy dwa rodzaje spraw dawnych. Pierwszy rodzaj dotyczy przypadków tzw. dawnych błogosławionych, czyli osób wyniesionych na ołtarze drogą konfirmacji kultu. Wśród tych są przypadki osób, których kult został zatwierdzony w starej formie, tzn. bez dowodzenia heroicznego cnót (m.in. bł. Bogumiła † ok. 1203-1204, Bronisławy †1259, bł. Sadoka i 48 Towarzyszy †1260) oraz przypadki, gdzie do konfirmacji kultu - oprócz udowodnienia ciągłości kultu niepamiętnego (sięgającego przed rok 1534) - przedmiotem dowodzenia była również praktyka cnót w stopniu heroicznym (np. sprawa bł. Doroty z Mątów †1394). Od formy w jakiej kult niepamiętny został zatwierdzony uzależniona jest pro-

cedura beatyfikacji i kanonizacji. Te różnice omówiła na przykładzie procesów kanonizacyjnych świętych: Kingi, Szymona z Lipnicy, Jana z Dukli, królowej Jadwigi oraz Stanisława Kazimierczyka. Drugi rodzaj spraw dawnych to przypadki prowadzone drogą *de non cultu*, m.in. Stanisława Papczyńskiego †1701 (beat. 16 IX 2007 r.) czy Reginy Protman †1613, (beat. 13 VI 1999 r.).

Drugi dzień sesji (10 listopada) rozpoczął wykład Artura Lisa asystenta w Katedrze Historii Prawa Wydziału Zamiejscowego Prawa i Nauk o Gospodarce Kul w Stalowej Woli, pt. *Wykorzystanie dowodu z dokumentów na przykładzie bł. Wincentego Kadłubka*. Przeprowadzono analizę na podstawie, której można stwierdzić, iż każdy z omawianych dokumentów jest cenny i wnosi nowe światło do ukazania życia i działalności bł. Wincentego zwanego Kadłubkiem (ok. 1150-1223). Starając się odpowiedzieć na pytanie o wartość zgromadzonych dokumentów dla skutecznego przeprowadzenia sprawy kanonizacyjnej należy zauważyć: 1) Wincenty w swojej Kronice (IV 9) rozszerzając interpretuje postanowienia zjazdu łęczyckiego. Wydaje się, iż wprowadzone zmiany miały na celu ochronę praw Kościoła i ludności wiejskiej; 2) Wartość teologiczną posiada arenga dokumentu opatowskiego z 12 IV 1189 roku. Wincenty nawiązując do Ewangelii św. Jana - wprowadził pojęcie Kościoła, jako „matki” i „syna”, którym jest tu książę Kazimierz Sprawiedliwy; (testacja dokumentu po raz pierwszy poświadczająca tytuł naukowy Wincentego); 3) Z dyspozycji dokumentów tzw. sulejowskich (1206, 1208, 1212) możemy suponować nie tylko pokorną darowiznę wsi Wincentego (Czernikowa

i Gojcowa) dla cystersów, ale także szczególną ochronę sytuacji prawnej przypisanej ludności wiejskiej; 4) Mistrz Wincenty był „przyjacielem cystersów”, o czym świadczą oprócz tzw. dokumentów sulejowskich, także dyplom z 1210 r. dla Jędrzejowa oraz z ok. 1212 r. dla Koprzywnicy (nadanie cystersom własnej ojcowizny); 5) Miłość bł. Wincentego do Najświętszej Eucharystii, o czym przekonuje nadanie dziesięcin dla Katedry Krakowskiej celem palenia wiecznej lampki przed tabernakulum (hipotetycznie dokument z 1216 r.); 6) Wincenty Kadłubek był zwolennikiem reformy Kościoła w Polsce, o czym świadczy jego udział na synodach oraz soborze laterańskim IV w 1215 r. Do grupy pism własnych zaliczyć trzeba Kronikę Kadłubka. Odzwierciedla ona bogactwo ducha kandydata no ołtarze. Ta spuścizna Wincentego stanowi nie lada zadanie dla historyków i teologów biorących udział w procesie. Dla sprawy ważne jest świadectwo gorliwości tego męża Kościoła przebijające z treści Kroniki. Należy także przystąpić do zrewidowania dotychczasowej pozycji o życiu i cnotach i przystąpić do opracowania nowej urzędowej pozycji.

Ostatni referat podczas tegorocznego kursu dla postulatorów wygłosił ks. prof. dr hab. Kazimierz Łatak CRL (w imieniu ks. prof. dr hab. Stefana Ryłko CRL) pt. *Dowodzenie dawnego cudu – na przykładzie św. Stanisława Kazimierczyka*. Prelegent przybliżył postępowanie kanonizacyjne w sprawie historycznej ks. Stanisława Kazimierczyka z zakonu Księży Kanoników Regularnych Laterańskich w Krakowie. Stanisław Sołtys zwany Kazimierczykiem żył w XV wieku w Kazimierzu (obecnie osiedle w Krakowie). W dniu 27 sierpnia 1971 roku wizytator za-

konu Księży Kanoników Regularnych Laterańskich w Polsce - ks. Henryk Walczak skierował oficjalną prośbę do arcybiskupa Karola Wojtyły o powołanie Komisji Historycznej celem zebrania przez nią dokumentacji stwierdzającej nieprzerwany kult ks. Stanisława Kazimierczyka od chwili śmierci aż po dzień dzisiejszy. Zebrany materiał dowodowy, zgodnie z wymogiem prawa, został przekazany Komisji Teologicznej. Uroczystość urzędowego zatwierdzenia kultu, tj. beatyfikacji równoznacznej, nastąpiła na Placu Świętego Piotra w Rzymie dnia 18 kwietnia 1993 roku. Idąc dalej podjęto starania o kanonizację błogosławionego. W tym celu, wraz z wykazem ciągłości łask otrzymywanych za jego przyczyną od śmierci, aż po dzień dzisiejszy, został przedstawiony Stolicy Apostolskiej do zatwierdzenia domniemany cud (przywrócenia wzroku), który dotyczy uzdrowienia Piotra Komorowskiego w 1617 roku. W dniu 20 grudnia 2009 roku Ojciec Święty Benedykt XVI podpisał dekret o autentyczności wspomnianego cudu, co otworzyło drogę do kanonizacji bł. Stanisława Kazimierczyka. Jej datę, po konsystorzu z dnia 19 lutego 2010, wyznaczono na 17 października 2010 roku w Rzymie, co stało się faktem.

W dalszej części IV Ogólnopolskiego Kursu dla Postulatorów odbyły się praktyczne konsultacje i dyskusje oraz wystąpienia postulatorów prowadzących sprawy dawne. Na zakończenie, po wręczeniu dyplomów, słowa podsumowania skierował do uczestników o. dr Szczepan T. Praśkiewicz OCD, konsultor Kongregacji Spraw Kanonizacyjnych. Wyraził on nadzieję, iż materiały z konferencji zostaną wkrótce wydane w kolejnym tomie *Świętości kanonizowanej*, co być może zainteresuje nie tylko specjalistów z prawa kanonizacyjnego,

ale szerokie grono Czytelników, pragnących wstępować w ślady świętych i dążyć za ich przykładem do ewangelicznej doskonałości¹.

Podjmując sugestie słuchaczy, w kolejnych kursach będą omawiane sprawy kanonizacyjne Męczenników.

NOTA O AUTORZE

Mgr Artur Lis, asystent Katedry Historii Prawa Wydziału Zamiejscowego Prawa i Nauk o Gospodarce w Stalowej Woli Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Zainteresowania naukowe: prawo administracyjne, historia prawa, filozofia prawa.

¹ Dotychczas w serii „Świętość kanonizowana” pod redakcją S. T. Praśkiewicza, ukazały się: t. 1: *Postępowanie kanonizacyjne*, Kraków 2008, ss. 200; t. 2: *Procedury kanonizacyjne do pontyfikatu Jana Pawła II*, Kraków 2008, ss. 114; t. 3: *Postępowanie beatyfikacyjne na drodze heroiczności cnót*, Kraków 2009, ss. 112; t. 4: *Przedziwny Bóg w świętych swoich. O świętych i świętości* z o. Szczepanem T. Praśkiewiczem rozmawia Kajetan Rajski, Kraków 2010, ss. 328; t. 5: *Zagadnienie cudu w postępowaniu kanonizacyjnym na szczeblu diecezjalnym*, Kraków 2010, ss. 114; t. 6: *Święty proklamuje świętych. Krakowscy święci i błogosławieni wyniesieni do chwały ołtarzy przez papieża Jana Pawła II*, Kraków 2010, ss. 190. Zob. H. Misztal, *Prawo kanonizacyjne. Instytucje prawa materialnego, zarys historii, procedura*, wyd. II, Lublin 2003; A. Lis, *Sprawy dawne w postępowaniu kanonizacyjnym*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” Nr 6(1/2009), s. 73-80; tenże, *Spółeczno-prawna specyfika kanonizacji równoznacznej*, „Przegląd Prawno-Ekonomiczny” Nr 7(2/2009), s. 55-64.